2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa

Projektas „Bendrojo ugdymo mokytojų bendrųjų ir dalykinių kompetencijų tobulinimas“
Projekto kodas 09.4.2-ESFA-V-715-02-0001.

Medijų raštingumas: ugdymo galimybės dorinio ugdymo, kalbų ir socialinių mokslų pamokose

Renginio lektorius – **Arminas Varanauskas,** asociacija „Žinių ekonomikos forumas“

2020 m. vasario 13 d.
Viešbutis „Panorama Hotel“, Sodų g. 14, Vilnius

Reikšmės

- Informacija: 1. žinios, paaiškinimai; 2. specialiai kaupiamos, laikomos ir perduodamos žinios
- Medijos: masinė žiniasklaida: laikraščiai, žurnalai, spaudiniai, radijas, televizija, kinas, internetas, elektroninė žiniasklaida, socialinės medijos ir kt.
- Raštingumas: gebėjimas skaityti ir rašyti suprantant paprastą teiginį, susijusį su kasdieniu gyvenimu. Tai apima skaitymo ir rašymo įgūdžių kontinuumą bei pagrindinius aritmetinius įgūdžius (skaičiavimą). Dažnai naudojamas baziniam „srities“ supratimai išreikšti.

MIR

- suprasti medijų veikimą ir jų vaidmenį visuomenėje;
- rasti, analizuoti ir kritiškai vertinti informaciją;
- išreikšti save ir kurti turinį įvairiose medijose.

- ability to ACCESS, ANALYZE, EVALUATE, CREATE, and ACT using all forms of communication

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

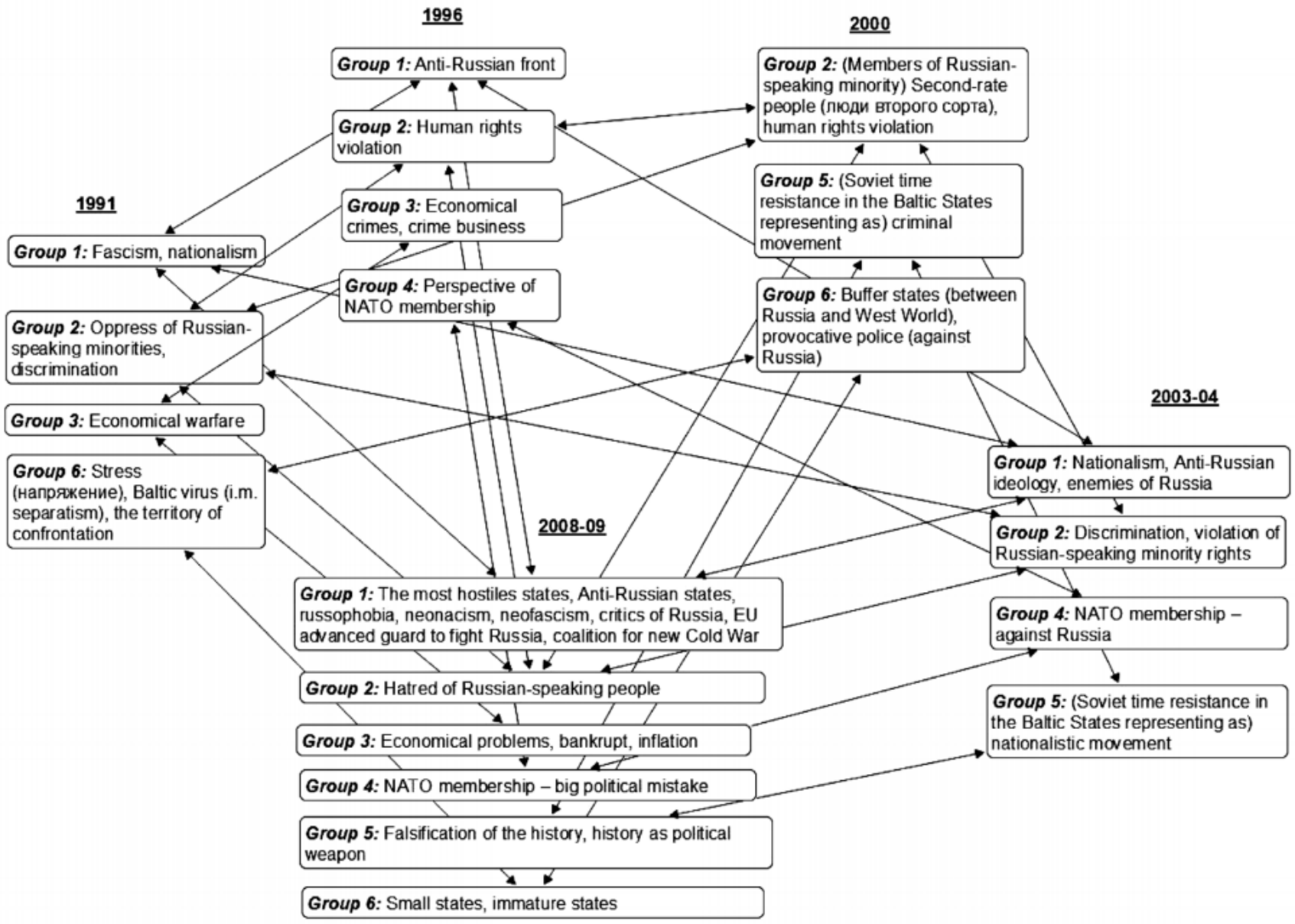

Figure 1. Map of the negative image of the Baltic States in the Russian periodical press

2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa

JOURNALISM RESEARCH • Science journal (Communication and information) • 2015 Nr. 8

The basic concepts of the Baltic States image in the Russian periodical press after the collapse of the Soviet Union (1991–2009)

https://www.youtube.com/watch?v=yVVkxZJ8oDQ

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Dabartis – ateitis: kodėl apie tai svarbu kalbėti?

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

The horse is here to stay but the automobile is only a novelty—a fad.

The president of the Michigan Savings Bank advising Henry Ford's lawyer not to invest in the Ford Motor Co., 1903.

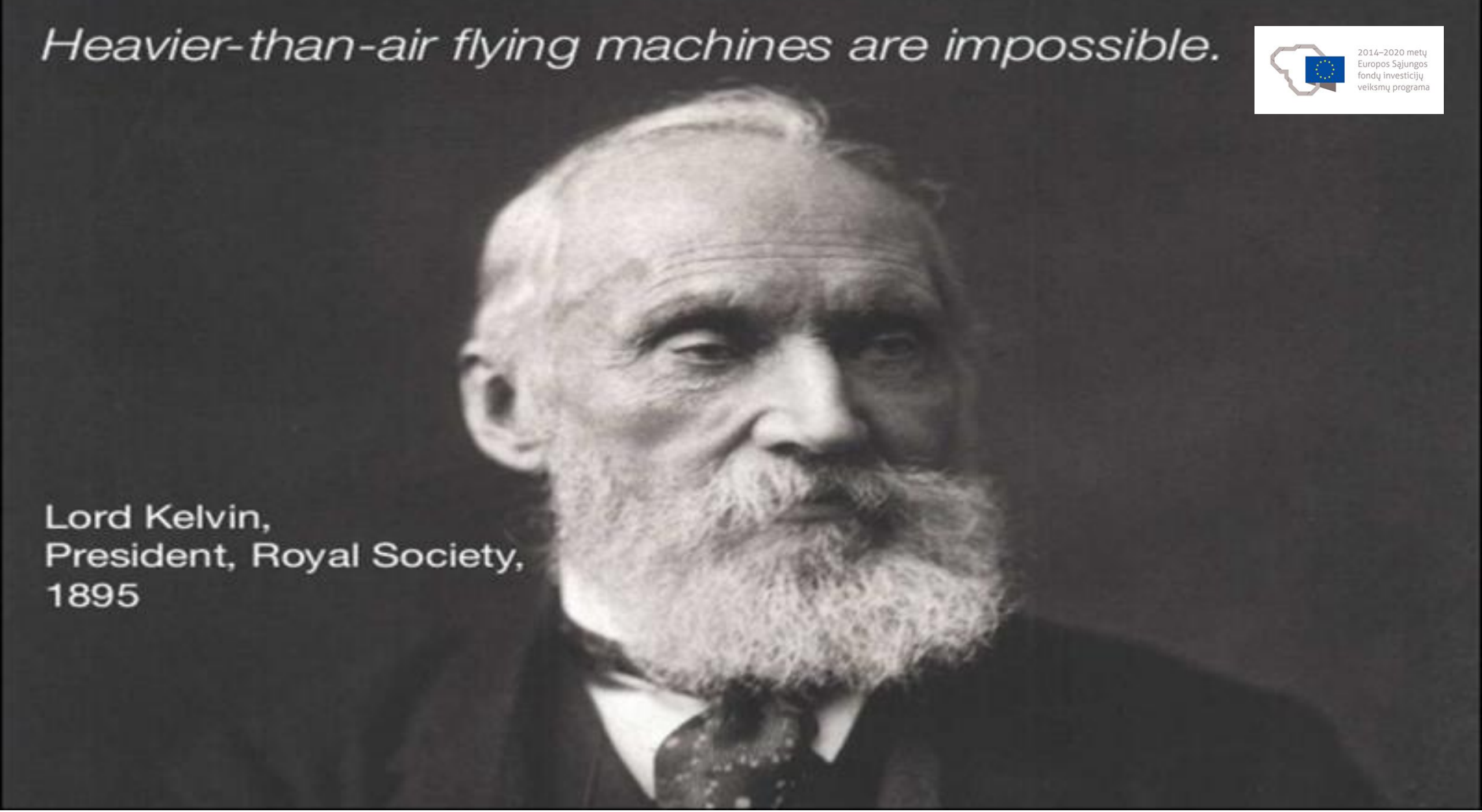
Heavier-than-air flying machines are impossible.
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa
Lord Kelvin,
President, Royal Society,
1895

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

NO ORDINARY DISRUPTION

DISRUPTION TWO: ACCELERATING TECHNOLOGICAL CHANGE

1 trillion objects expected to connect to the Internet by 2025

GLOBALIZATION AND TECHNOLOGY ARE CHANGING THE FACE OF THE BUSINESS WORLD

ADOPTION OF NEW TECHNOLOGIES IS ACCELERATING

Time to reach 50 million users, years

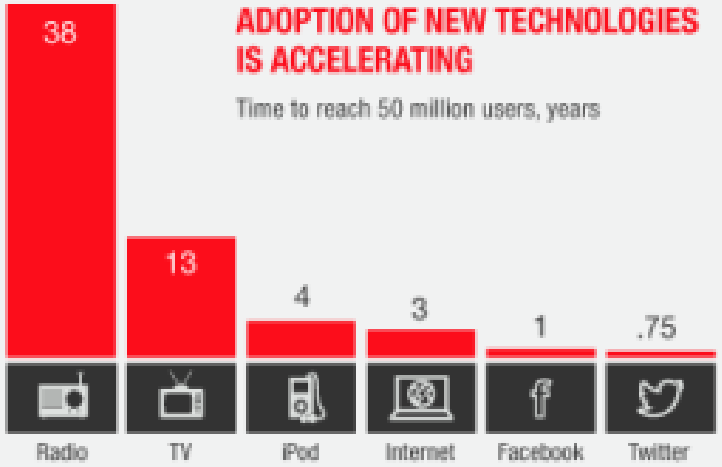

TECHNOLOGICAL BREAKTHROUGHS ARE SPEEDING UP

The path toward **mobile Internet**

1876 first phone call

1991 first website

2007 first iPhone

DISRUPTIVE TECHNOLOGIES TO WATCH

Estimated potential economic impact by 2025 across sized applications[1]

Mobile Internet
$4 trillion–$11 trillion

Automation of knowledge work
$5 trillion–$7 trillion

Internet of Things
$3 trillion–$6 trillion

MCKINSEY GLOBAL INSTITUTE | Dobbs, Manyika, and Woetzel, *No Ordinary Disruption: The Four Global Forces Breaking All the Trends*, May 2015
[1]Including consumer surplus; McKinsey Global Institute, *Disruptive Technologies*, May 2013

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Accelerating Growth in Technology

(condensed)

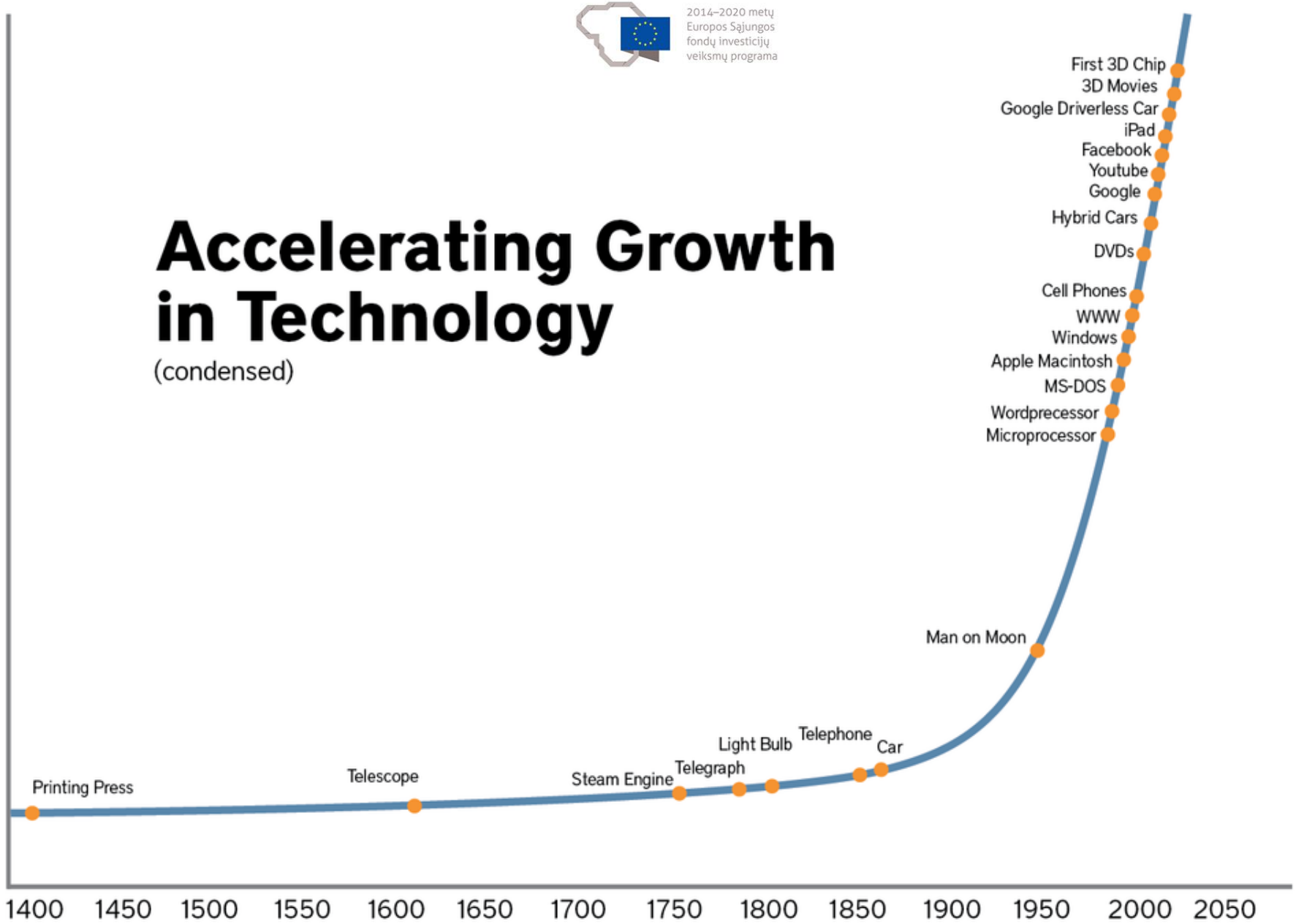

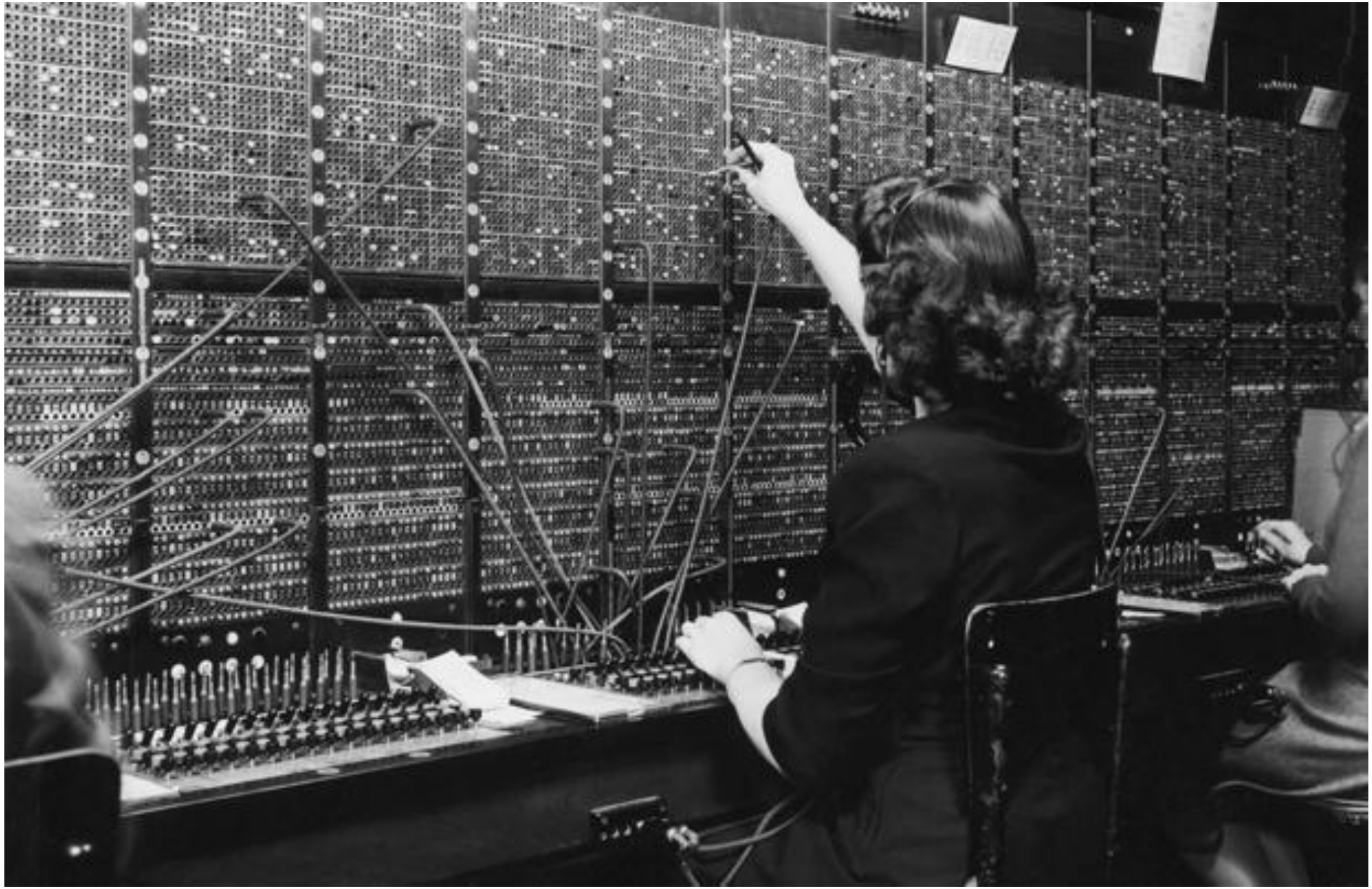

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Required Skill Set of a Social Media Manager

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Exhibit 1: The labour market increasingly demands higher-order skills

Tasks by percentile for the US economy, 1960-2009

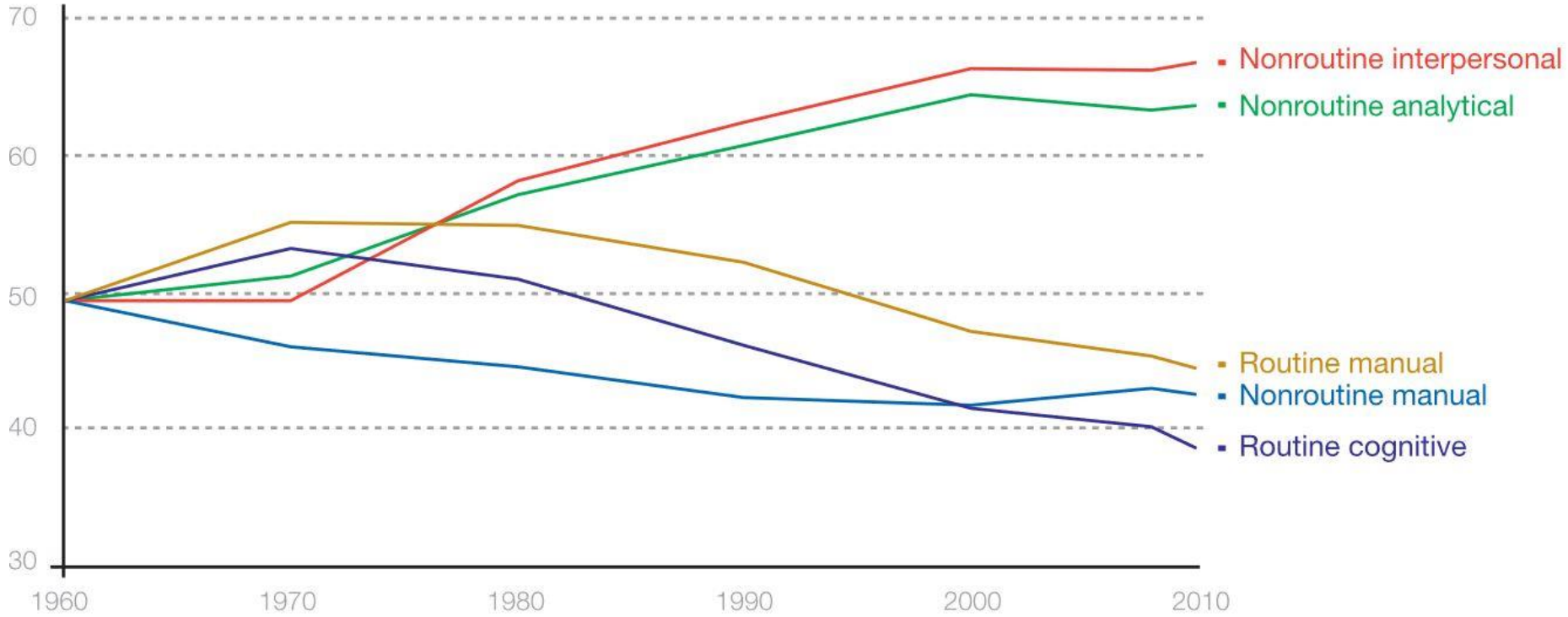

Note: The starting point of the chart has been indexed to 1960.

Adapted from Levy, Frank and Richard J. Murnane. "Dancing with robots: Human skills for computerized work." Third Way NEXT. 2013. Data provided by David Autor at MIT and updated from the original 2003 study by Autor, Levy and Murnane.

2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa

WORLD ECONOMIC FORUM
COMMITTED TO IMPROVING THE STATE OF THE WORLD

Top 10 skills

in 2020

1. Complex Problem Solving
2. Critical Thinking
3. Creativity
4. People Management
5. Coordinating with Others
6. Emotional Intelligence
7. Judgment and Decision Making
8. Service Orientation
9. Negotiation
10. Cognitive Flexibility

in 2015

1. Complex Problem Solving
2. Coordinating with Others
3. People Management
4. Critical Thinking
5. Negotiation
6. Quality Control
7. Service Orientation
8. Judgment and Decision Making
9. Active Listening
10. Creativity

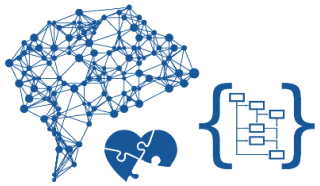

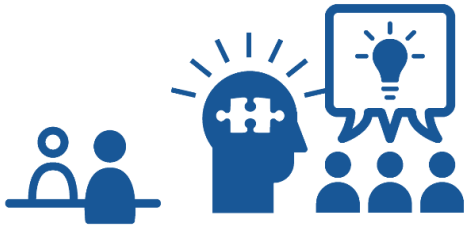

Source: Future of Jobs Report, World Economic Forum

Education, Training, and Librar

College Professors

College Professors have a

3.2%

chance of being automated.

How do we know this? Some aspects of a job are easier to automate than others. It all depends on the tasks. Look at the orange bars to see how College Professors compare with other professions...

Data never sleeps

- 7.0
- 3.0

FB vartotojų augimas (milijonais)

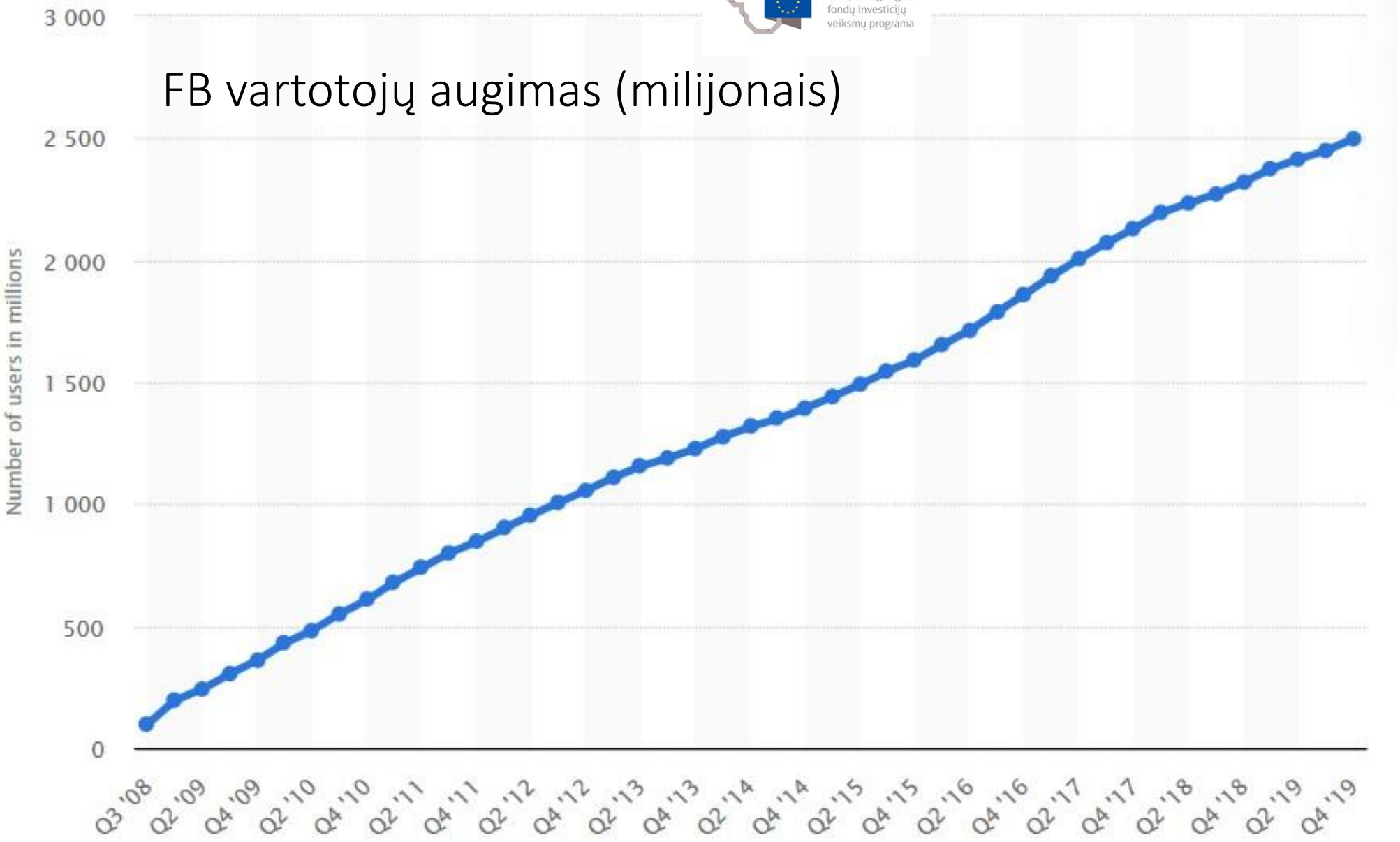

statista.com

JAN 2018

DIGITAL AROUND THE WORLD IN 2018

KEY STATISTICAL INDICATORS FOR THE WORLD'S INTERNET, MOBILE, AND SOCIAL MEDIA USERS

2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa

TOTAL POPULATION	INTERNET USERS	ACTIVE SOCIAL MEDIA USERS	UNIQUE MOBILE USERS	ACTIVE MOBILE SOCIAL USERS
7.593 BILLION	4.021 BILLION	3.196 BILLION	5.135 BILLION	2.958 BILLION
URBANISATION: 55%	PENETRATION: 53%	PENETRATION: 42%	PENETRATION: 68%	PENETRATION: 39%

SOURCES: POPULATION: UNITED NATIONS; U.S. CENSUS BUREAU; INTERNET: INTERNETWORLDSTATS; ITU; EUROSTAT; INTERNETLIVESTATS; CIA WORLD FACTBOOK; MIDEASTMEDIA.ORG; FACEBOOK; GOVERNMENT OFFICIALS; REGULATORY AUTHORITIES; REPUTABLE MEDIA; SOCIAL MEDIA AND MOBILE SOCIAL MEDIA: FACEBOOK; TENCENT; VKONTAKTE; KAKAO; NAVER; DING; TECHRASA; SIMILARWEB; KEPIOS ANALYSIS; MOBILE: GSMA INTELLIGENCE; GOOGLE; ERICSSON; KEPIOS ANALYSIS. NOTE: PENETRATION FIGURES ARE FOR TOTAL POPULATION (ALL AGES).

Hootsuite™ we are social

MAR 2015
GLOBAL DIGITAL SNAPSHOT
A SNAPSHOT OF THE WORLD'S KEY DIGITAL STATISTICAL INDICATORS
UPDATED
2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa
TOTAL POPULATION
ACTIVE INTERNET USERS
ACTIVE SOCIAL MEDIA USERS
UNIQUE MOBILE USERS
ACTIVE MOBILE SOCIAL USERS
we are social
7.219 BILLION
3.038 BILLION
2.126 BILLION
3.679 BILLION
1.753 BILLION
URBANISATION: 53%
PENETRATION: 42%
PENETRATION: 29%
PENETRATION: 51%
PENETRATION: 24%
UGDYMO PLĖTOTĖS CENTRAS
ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA
norden
Šiaurės ministrų tarybos biuras Lietuvoje
duomenys.ugdome.lt/MIR
Sources: Wikipedia; InternetLiveStats, InternetWorldStats, Government data; Facebook, Tencent, VKontakte, LiveInternet; GSMA Intelligence
wearesocialsg - 7

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

TARGET

Ką galima nuveikti su 99 telefonais?

https://www.theguardian.com/technology/2020/feb/03/berlin-artist-uses-99-phones-trick-google-maps-traffic-jam-alert

Kodėl tai svarbu mokiniams?

Uždavinių įgyvendinimo galimybės pagal *Pedagogies of MIL, (UNESCO, 2012, p.12)*

- Suvokti, analizuoti, kritiškai vertinti ir atsirinkti spaudoje, radijo ir televizijos laidose, kino filmuose, internete ir kituose informacijos šaltiniuose pateikiamą medžiagą.

- Suvokti įvairiose medijose esančių pranešimų atsiradimo priežastis ir tikslus, atsižvelgiant į tai atsirinkti patikimą informaciją.

- Atpažinti mechanizmus, vertybes ir ekonomines jėgas, kurios nustato, kas mus pasiekia per įvairias medijas.

- Įvardyti šiuolaikinių medijų veikimo principus, tarpusavio integraciją bei jų komunikuojamą turinį.

- Efektyviai ir sąmoningai naudotis viešąja informacija ir informacinių technologijų teikiamomis galimybėmis.

- Kurti įvairių formų informacijos pranešimus.

- Įvertinti žiniasklaidos ir medijų vaidmenį demokratinėje visuomenėje bei suvokti iššūkius, su kuriais ji susiduria.

Informacijos teorija

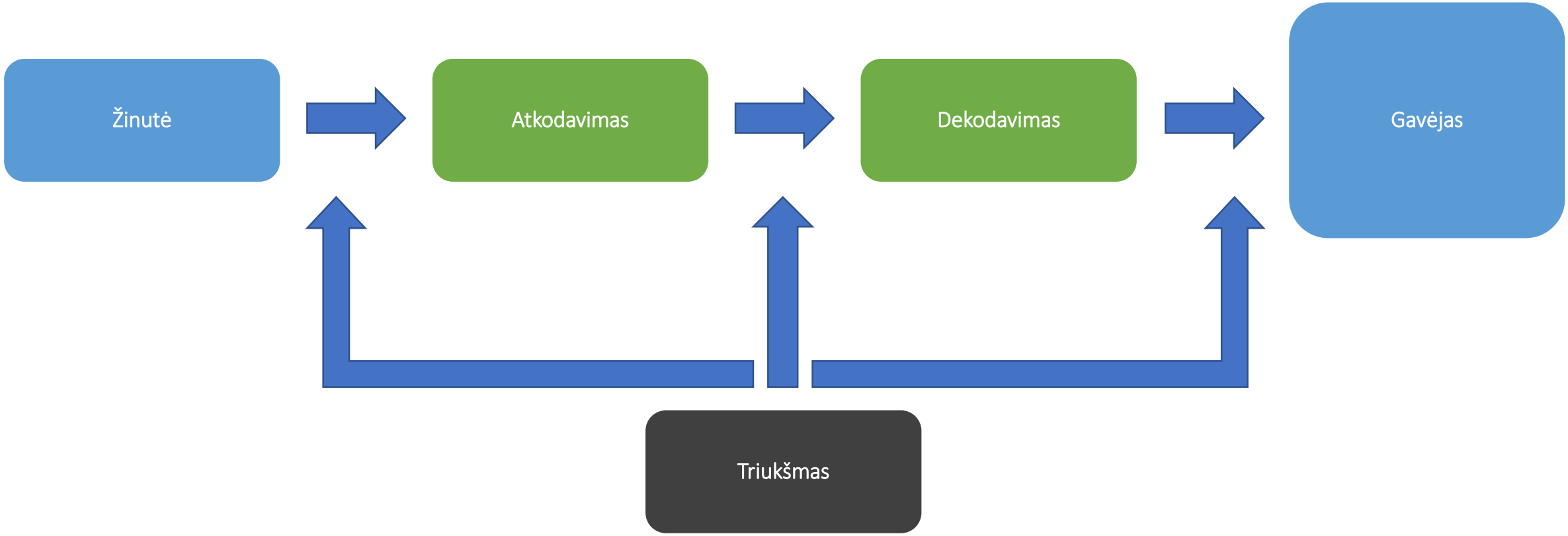

Kuo daugiau triukšmo (atsitiktinumo) komunikacijoje,
tuo daugiau trukdymo informacijai.

Singing or sinking?

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

- https://www.youtube.com/watch?v=yR0lWICH3rY

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

MISINFORMATION

Netyčinės klaidos, tokios kaip netikslios nuotraukų antraštės, datos, statistika, vertimai.

DISINFORMATION

Išgalvotas ar sąmoningai išdarkytas/pakeistas garso/vaizdo turinys. Tyčia sukurtos sąmokslo teorijos ar gandai.

MALINFORMATION

Sąmoningas privačios informacijos, pavyzdžiui, keršto pornografijos, publikavimas, kitų jautrių asmens duomenų viešas paskelbimas (doxing).

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Klausimas	Elementas	Analizė
Kas?	Komunikuojantysis	Kontrolė
Ką sako?	Žinutė	Turinys
Kam?	Auditorija	Auditorijos
Kokiu būdu?	Medija	Medijų
Ko siekiant?	Efektas	Efekto

Komunikacijos analizės modelis

Who (says) What (to) Whom (in) What Channel (with) What Effect (H. Lasswell)

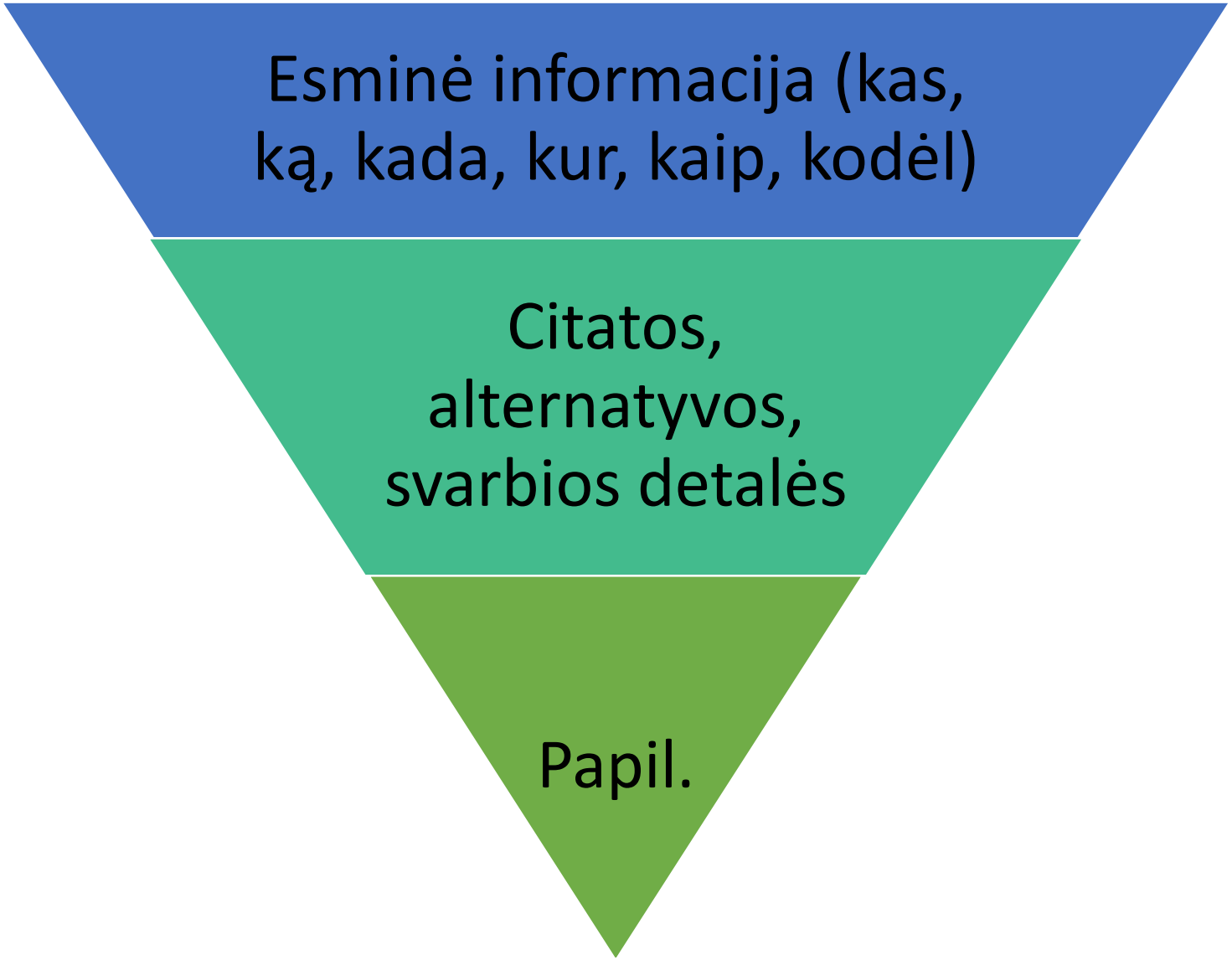

2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa

Žiniasklaida ir jos funkcijos

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

- Aplinkos stebėsena
- Nuostatų formavimas
- Vertybių sklaida
- Pramogos

Kas yra žiniasklaida?

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

- 4-oji valdžia?
- Verslas?
- Pramogų industrija?

Kas daro įtaką?

- Auditorija
- Ekonomika (verslas)
- Politika
- Savininkai
- Redaktoriai
- Žurnalistai
- Pilietinė visuomenė

Kelias vietas turėčiau vertinti kritiškai?

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Remiantis nauju tyrimu, valytis dantis spalvota dantų pasta yra pavojinga. Vis daugiau ir daugiau žmonių valosi dantis spalvota dantų pasta, rodo mūsų pašnekovu apklausa. Ekspertai tiki, kad spalvota dantų pasta gali sukelti dantenų vėžį. Kai tai sužinojo vaikų tėvai, kilo masiniai protestai, teigia informuoti šaltiniai.

Kelias vietas turėčiau vertinti kritiškai?

2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa

- Remiantis nauju tyrimu
- Daugiau ir daugiau
- Mūsų pašnekovu apklausa
- Ekspertai tiki
- Masiniai protestai
- Informuoti šaltiniai

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

pavyzdžiai

BEYOND 'FAKE NEWS'

10 TYPES OF MISLEADING NEWS

propaganda
- adopted by governments, corporations and non-profits to manage attitudes, values and knowledge
- appeals to emotions
- can be beneficial or harmful

partisan
- ideological and includes interpretation of facts but may claim to be impartial
- privileges facts that conform to the narrative whilst forgoing others
- emotional and passionate language

clickbait
- eye catching, sensational headlines designed to distract
- often misleading and content may not reflect headline
- drives ad revenue

conspiracy theory
- tries to explain simply complex realities as response to fear or uncertainty
- not falsifiable and evidence that refutes the conspiracy is regarded as further proof of the conspiracy
- rejects experts and authority

sponsored content
- advertising made to look like editorial
- potential conflict of interest for genuine news organisations
- consumers might not identify content as advertising if it is not clearly labeled

pseudoscience
- purveyors of greenwashing, miracle cures, anti-vaccination and climate change denial
- misrepresents real scientific studies with exaggerated or false claims
- often contradicts experts

satire and hoax
- social commentary or humour
- varies widely in quality and intended meaning may not be apparent
- can embarrass people who confuse the content as true

misinformation
- includes a mix of factual, false or partly-false content
- intention can be to inform but author may not be aware the content is false
- false attributions, doctored content and misleading headlines

error
- established news organisations sometimes make mistakes
- mistakes can hurt the brand, offend or result in litigation
- reputable orgs publish apologies

bogus
- entirely fabricated content spread intentionally to disinform
- guerrilla marketing tactics; bots, comments and counterfeit branding
- motivated by ad revenue, political influence or both

IMPACT
- neutral
- low
- medium
- high

MOTIVATION
- money
- politics/power
- humour/fun
- passion
- (mis)inform

DIG DEEPER...

false attribution	authentic images, video or quotes are attributed to the wrong events or person
misleading	content does not represent what the headline and captions suggest
counterfeit	websites and Twitter accounts that pose as a well-known brand or person
doctored content	content, such as statistics, graphs, photos and video have been modified or doctored

eavi
MEDIA LITERACY for CITIZENSHIP
www.eavi.eu

N.B. The impact and motivation assignments are not definitive and should just be used as a guide for discussion

2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa

CC BY NC

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

- Emocijos
- Įspūdis
- Skonis

Reklaminiai plakatai

- http://graphicdesignjunction.com/2012/11/37-awe-inspiring-advertising-posters/

- https://www.canva.com/learn/examples-of-propaganda/

Manipuliacija nuotraukomis

- https://www.fakeavacation.com/
- http://quizly.co/can-you-spot-the-photoshopped-image/
- http://nvidia-research-mingyuliu.com/gaugan/
- https://www.nvidia.com/research/inpainting/selection
- http://fotoforensics.com/

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Manipuliacija vaizdu

2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa

- https://www.washingtonpost.com/graphics/2019/politics/fact-checker/manipulated-video-guide/
- Deepfake realybėje https://www.youtube.com/watch?v=dMF2i3A9Lzw
- TheFakening: https://www.youtube.com/channel/UC5D-8hVVwLB0DNrcSBqoVxg
- Paršelis išgelbsti ožkelę https://www.youtube.com/watch?v=g7WjrvG1GMk
- Animacinių filmų analizė

Pozityvūs naratyvai

- https://www.youtube.com/watch?v=XjJQBjWYDTs
- https://www.youtube.com/watch?v=KvjIYl_Nlao
- https://www.youtube.com/watch?v=CSIbsHKEP-8

Tik tok ir istorijos

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

https://www.youtube.com/watch?v=TeOhYu6VUHI (5.08)

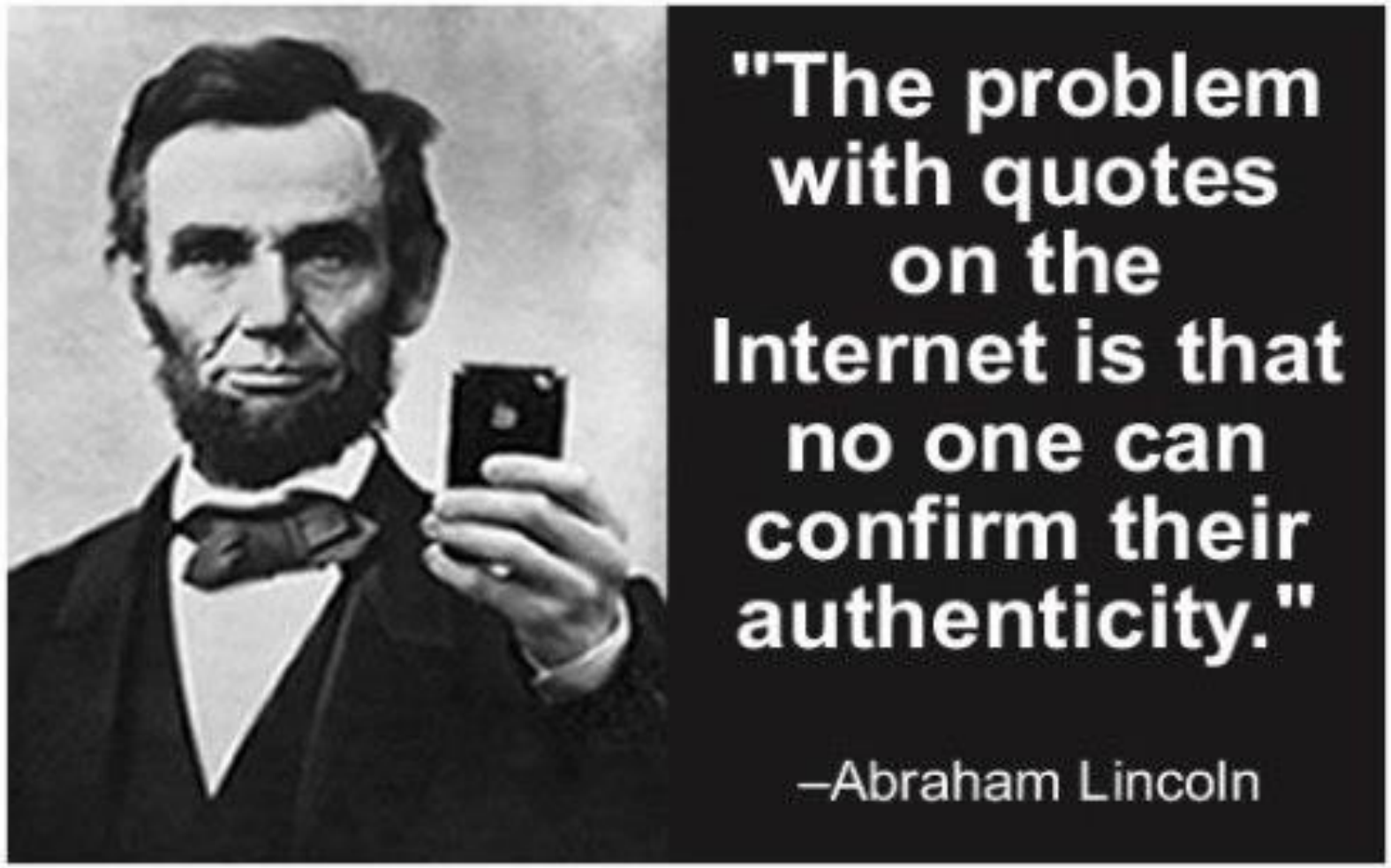
"The problem with quotes on the Internet is that no one can confirm their authenticity."
–Abraham Lincoln

- https://www.vice.com/en_uk/article/434gqw/i-made-my-shed-the-top-rated-restaurant-on-tripadvisor
- http://botpoet.com/
- https://www.poem-generator.org.uk/
- https://getbadnews.com/#intro